

праці менеджера – інформація про навчально-виховний процес. Знаряддя праці – слово, мова. Результат праці – рівень грамотності, вихованості, розвитку об'єктів менеджменту, тобто учнів [3].

А отже, система висунутих принципів може бути серйозними теоретико-методичними підвалинами задля розуміння сутності та змісту управління розвитком освітнього закладу.

Список використаних джерел:

1. Друкер П. Ф. Практика менеджмента : Переклад з англ. Івана Веригіна. М., Манн, Іванов і Фербер. 2015. URL.
2. Конаржевський Ю. К. Що треба знати директору школи про системи й системному підході. К., Освіта. 1986. С. 54 – 56.
3. Кулієва О. М. Особливості педагогічного менеджменту в освітній сфері:БДУ. URL:
https://elib.bsu.by/bitstream/123456789/190239/1/Кулієва%20О.Н._ОСОБЕННОСТИ%20ПЕДАГОГИЧЕСКОГО%20МЕНЕДЖМЕНТА%20В%20ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ%20СФЕРЕ.pdf (дата звернення: 12.06.2022).
4. Мармаза О. І. Менеджмент в освіті : дорожня карта керівника. Харків, Основа. 2007. 448 с.
5. Мармаза О. І. Менеджмент освітньої організації. Харків, Національний педуніверситет ім. Г. С. Сковороди, кафедра наукових основ управління і психології. 2017. 126 с. URL:
<https://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/123456789/1763/1/Мармаза%20О.%20І.%20Менеджмент%20освітньої%20організації%20.pdf> (дата звернення

ПРО ПОДІБНІСТЬ ПРИНЦИПІВ ІНТЕЛІГЕНТНОСТІ ТА ПРИНЦИПІВ СЕКСУАЛЬНОЇ ОСВІТИ ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

*Пивовар Н. М.
Полтава, Україна
Стрельнікова О. П.
Німеччина*

У сексуальній освіті в Україні нині утворилась величезна прірва між тим, що з легкістю пропонує дитині (а такою „...є кожна людська істота до досягнення 18-річного віку...” [5, ст. 1] інтернет, вулиця, і тим, чому її можуть навчити у школі [6]. І це є сучасна педагогічна проблема в Україні, котру практично ніхто не кардинально не вирішує. Спеціальної дисципліни для ЗДО, ЗЗСО, ЗВО немає, наукової педагогічної літератури, програм, методичних розробок для педагогів-практиків тощо за цією темою – також, а те фрагментарне, що є, не приведене до чіткої, хоча й розгалуженої певної системи міжпредметної а чи навіть надпредметної дисципліни на кшталт того, як це вже давно зроблено у країнах Заходу.

Приміром, у Німеччині дисципліна „Сексуальна освіта” уведена до шкільної програми з молодшої школи як обов'язкова, елементи сексуальної освіти викладаються окремими розділами та ювелірно вкраплені в інші дисципліни шкільної програми. У підсумку: кількість підліткових абортів за останні 20 років скоротилася удвічі. Так, у Нідерландах показник підліткових вагітностей найнижчий у Європі, низький рівень інфікування

ВІЛ тощо. Там підліткам не лише розповідають на уроках про контрацепцію, а й роблять її доступною в соціумі: презервативи продаються в автоматах, а для усіх дівчат віком до 21-го року протизаплідні засоби – безкоштовні, їх відпускають в аптеках без рецепту. У Великій Британії сексуальна просвіта постійно вдосконалюється: в рекомендаціях Міністерства освіти йдеться про три рівні, починаючи з початкової школи. У Швеції такі програмні заняття у школах розпочали ще в 30-х роках минулого століття, а розвинули в 50-х і тоді ж зробили ці уроки обов'язковими, а у формуванні програм беруть активну участь і місцеві педагоги, вузькі спеціалісти. Багато корисних наробок у цьому плані – у багатьох штатів США, але Західна Європа все ж таки насправді йде попереду планети, вже з раннього віку цілеспрямовано навчаючи дітей і цифровій сексуальній безпеці, й захисту від сексизму [2].

Що треба для того, аби наша молодь не потерпала морально й фізично від безграмотності в сексуальній сфері? Було би ідеально, якби наше суспільство могло мати когорту нових, справді інтелігентних педагогів для НУШ, тобто активної школи [7], тим більш – для здійснення, нарешті, повноцінної сексуальної освіти: на високому науково-педагогічному рівні, оскільки принципи інтелігентності й принципи сексуальної освіти дуже подібні, як це не видається парадоксальним на перший погляд.

Принципи інтелігентності добре викладені в Україні давно. Так, Є.Онацький в „Українській малій енциклопедії” (Аргентина, 1959) зазначав: „Інтелігентність – здатність розуміти правдиве взаємовідношення між речами та між речами і людьми, і відповідно до цього, вмілість орієнтуватися в житті, розуміти його проблеми і знаходити найкращі засоби для їхнього вирішення”; „Інтелігентна людина повинна мати різнобічні, точні, достовірні знання... бо саме наше життя багатогранне й має багато сторін, із собою пов'язаних...” (Проф. Ол. Грушецький); „Інтелігенція – культурна верства суспільства „мозок нації”, що цікавиться явищами духового життя і продукує духові, культурні цінності, Ів. Франко називав інтелігенцією „сіллю землі”: „Ви – сіль землі. Як звітріє вона, То чим посолять хліб із нового зерна?” [4, с. 114].

Принципи статевої освіти у Європейському Союзі” мають у собі такі основні напрями: загальний – і він же комплексний – підхід, оскільки вона повинна охоплювати як розумовий, так і емоційний складники; активну участь батьків, бо вони мають право стати небайдужими дієвими особами у сексуальному вихованні власних дітей; у ЗДО, школі (початковій, середній, старшій цей предмет мають викладати цілеспрямовано вже навчені за цією ж Програмою педагоги; відвідування таких уроків – обов'язкове; опанована і батьками, і викладачами ця освіта дозволить їм впевнено бесідувати з дітьми усіх вікових градацій на сексуальні теми без табу [2].

Тож Україна жадібно потребує справжніх інтелігентів, вільних свідомістю од забобонів, заскорузлих стереотипів, „...різнобічно освічених, що на підставі ґрунтовних студій викували твердий власний світогляд і непохитно керуються ним у житті” [там же]. Але щоб виростити саме таку інтелігенцію, потрібно не менше 30-ти років. Тому маємо виходити з реальних умов і ставити реальні цілі, знати, що сучасній інтелігенції (педагогам і лікарям – перш за все) доведеться абсолютно на новому рівні

займатися сексуальною просвітою нашого соціуму: і щонайперше – самих себе та батьків дітей. Останній контингент – то покоління, котре виросло або ще тільки-но народжувалося у 90-ті роки минулого століття, і цим все сказано, тобто це покоління, як кажуть у народі, „не начитане”, а його діти, котрі зроду не бачили книжки в руках батьків, – і поготів. Однак, і в таких умовах нашій інтелігенції доведеться виводити їх усіх на новий, високий щабель сходів сексуальної освіти. І вона вже матиме дуже мало спільного із тією худосочною доктриною „статевого виховання”, котра дісталася нам у спадок від СРСР. Адже програми сексуальної освіти, розроблені на Заході (ЄС, США) кілька десятків літ тому, мають абсолютно інше наповнення і розраховані щонайперше (вік од 0 до 4-х років) – на мамину освіту, а далі – 4 – 6 років – на спеціалістів од педагогіки в ЗДО. 6 – 9, 9 – 12, 12 – 15, 15 – і далі – на педагогів шкіл, ліцеїв тощо та запрошуваних туди на тематичні заняття вузьких фахівців: різнофахових лікарів, у тому рахунку й вузьких спеціалістів, а також юристів, соціальних працівників. Вищенаведена вікова градація дітей дозволяє підлаштовуватися під їхні рівні розуміння, але не виключає можливостей враховувати різні рівні фізичного, статевого розвитку і на інший кшталт формувати групи [2].

Як на нашу думку, навчити їх мають інтелігентні вчителі, саме та „сіль землі”, про яку писав і киянин М. Булгаков [1], подібних котрим винищував свого часу царат, (обізвавши її „гнилою”, – Олександр III), а потім, іще нищівніше – більшовизм Росії. Але саме вони були справжніми інтелігентами (і не у першому коліні): отримавши доступ до високих духовних благ, освіти, котра дала різнобічне розуміння життя, здатність до широкої емпатії – співпереживання усім верствам соціуму, і не тільки свого, вони до того ж відмінно знали, як мінімум, дві іноземні європейські мови, були широко й глибоко ерудовані, а що найголовніше – мали загострене чуття соціальної справедливості та особистісної відповідальності за неї. Наразі інтелігентність вимагає нових складових у своє поняття. Це вміння і елегантно водити авто, і вправлятися з усіма видами все нових і нових гаджетів, і вести аргументовану й цікаву, необразливу для юного опонента дискусію, і говорити зі школярами будь-якого віку на так звані „слизькі” (сексуальні) теми, а особливо – з підлітками, пересиченими статевими гормонами.

Список використаних джерел:

1. Булгаков М. П. Гнила інтелігенція : Оповідання. URL: https://librebook.me/stolica_v_bloknote/vol1/1 (дата звернення: 13.01.2023)
Булгаков М. П. Гнила інтелігенція : оповідання. URL: https://librebook.me/stolica_v_bloknote/vol1/1 (дата звернення: 17.04.2023).
2. Європейське регіональне бюро ВООЗ та Федерального центру просвіти у сфері охорони здоров'я ЦПСОЗ Стандарти сексуальної освіти в Європі : Документ для осіб, які визначають політику, керівників та спеціалістів у галузі освіти та охорони здоров'я. URL: https://srhivlinkages.org/wp-content/uploads/2013/04/who_bzga_standards (дата звернення: 12.04.2023).
3. Од Матвія 5 : 13 : 16 Ви – сіль землі Інтелігентність Інтелігенція. URL: <https://www.biblegateway.com/passage/?search=Від%20Матвія%205%3A13> (дата звернення: 11.03.2023).

4. Онацький Євген Українська Мала енциклопедія Ж – Й Інтелігентність Інтелігенція. Буенос – Айрес, друкарня Чемпіон. Аргентина. 1959. URL: http://encyclopedia.kiev.ua/vydaniya/files/use/first_book/part4.pdf (дата звернення: 19.03.2023).
5. ООН Конвенція Про права дитини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text (дата звернення: 11.02.2023).
6. Слабкий Г.О., Миронюк І.С., Качур О.Ю. Аборти, пологи та інфекції, що передаються статевим шляхом, у дівчат та дівчат-підлітків як проблема системи громадського здоров'я. URL: [file:///C:/Users/Александра/Downloads/235359-Текст%20статті-540519-1-10-20210701%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Александра/Downloads/235359-Текст%20статті-540519-1-10-20210701%20(1).pdf) (дата звертання: 05.03.2023).
7. Ferrière Adolphe The Activity School : Електронна книга. John Day Company. 1927 г. 339 с. URL: https://play.google.com/store/books/details/Adolphe_Ferrière_The_Activity_School?id=5uoHAAAAMAJ&pli=1 (дата звернення: 11.04.2023).

ВПЛИВ ІНОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

*Пилипчук В.Р.
Полтава, Україна*

Науковий керівник: *Большая Оксана Вікторівна* – кандидат економічних наук, доцент кафедри педагогічної майстерності та менеджменту імені І.А. Зязюна Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка

У сучасних умовах інноваційний розвиток підприємств є ключовою частиною інноваційного розвитку всієї економіки країни. Важливість інноваційного розвитку для сучасної економіки України важко переоцінити. Тому, що завдяки інноваційному методу розвитку економічного зростання вже можна досягти високих рівнів. Сьогодні на ринку склалося досить жорстке конкурентне середовище, тому підприємства повинні мати сильні та довгострокові конкурентні переваги. Інноваційний розвиток, заснований на сучасних умовах діяльності, є одним із найперспективніших напрямів розвитку будь-якого підприємства, незалежно від галузі. Для забезпечення інноваційного розвитку підприємства необхідно визначити та об'єктивно оцінити фактори цього розвитку [3, с. 38].

Слід зазначити, що на інноваційний розвиток впливає багато факторів, які сприяють йому або перешкоджають реалізації інновацій. У більшості випадків їх рекомендується поділяти на дві групи: зовнішні і внутрішні фактори впливу. До зовнішніх факторів належать фактори, які впливають на інноваційний розвиток бізнес-середовища. До цих факторів належать: політична ситуація в країні, економічне зростання країни, наявність зовнішніх джерел фінансування, національна та міжнародна правова база, фіскальна політика, науково-технічний розвиток країни, екологічна ситуація, програми земельної та екологічної безпеки тощо [1, с. 110].

Внутрішні чинники – фактори, що впливають на інноваційний розвиток підприємства. До них належать: організаційні цілі реалізації стратегічних заходів; інноваційний потенціал підприємства; наявність